

Sociální poradenství v ČR

Sociální poradenství je upraveno zákonem č.108/2006 Sb., ve znění pozdějších novelizací.

V rámci tohoto zákona je rozděleno na základní sociální poradenství a odborné sociální poradenství (které je upraveno v paragrafu 37 výše uvedeného zákona).

Dle zákona o sociálních službách má každá osoba nárok na bezplatné poskytnutí základního sociálního poradenství o možnostech řešení nepříznivé sociální situace nebo jejího předcházení.

Základní sociální poradenství je jednou ze základních činností při poskytování sociálních služeb. Základní sociální poradenství poskytuje dle zákona osobám potřebné informace přispívající k řešení jejich nepříznivé sociální situace.

Základní sociální poradenství je rovněž základní činností při poskytování všech druhů sociálních služeb, a tak jsou poskytovatelé sociálních služeb vždy povinni tuto činnost zajistit.

Odborné sociální poradenství je pak dle zákona o sociálních službách poskytováno se zaměřením na potřeby jednotlivých okruhů sociálních skupin osob v občanských poradnách, manželských a

rodinných poradnách, poradnách pro seniory, poradnách pro osoby se zdravotním postižením, poradnách pro oběti trestných činů a domácího násilí a ve speciálních lůžkových zdravotnických zařízeních hospicového typu.

Sociální poradenství je cílené i na osoby, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností.

Sociální poradenství (spíše to odborné) se v ČR vyvinulo ze všeobecného sociálně-právního poradenství, které v devadesátých letech 20. století rozvíjely zejména občanské poradny či některé poradny pro lidi zdravotně postižené.

Každá z hlavních druhů v zákoně jmenovaných poraden pracuje jinak, využívá jiné metody, jiná východiska pro svou činnost, ale také slouží cílovým skupinám v různých (a často odlišných) situacích.

Manželské a rodinné poradny jsou např. specializované na psychoterapeutickou pomoc svým klientům, občanské poradny se snaží komplexně řešit sociální nepříznivou situaci klientů (řada problémů občanů je komplikovaná, problémy z různých oblastí).

Kvalita efektivně poskytovaného odborného sociálního poradenství je často vidět v dopadu poskytnuté intervenci.

Problematické pro kvalitní rozvoj odborného sociálního poradenství je nejisté financování, které může ovlivnit personální obsazení odborného sociálního poradenství a rozsah poskytovaných služeb či otevírací hodiny jednotlivých poraden.

Odborné sociální poradenství je ovlivněno modely podobných služeb působících v zahraničí. A tak např. občanské poradenství se inspiroval ve svém rozvoji modelem dluhového poradenství ze Skotska, specializovaným poradenstvím obětí trestných činů z různých evropských států či ve VB občanským poradenstvím úzce zaměřeným, a to i metodicky, na různé skupiny.

Odborné sociální poradenství často přináší vysokou úroveň pomoci nejen pro jednotlivce a jeho problémy (předlužení, konflikty v rodině, mezi sousedy, problémy v zaměstnání či s hledáním práce, nedostatečnost informací a neporozumění osobní situace jedinců v případě jejich oprávněných nároků na sociální dávky nebo např. na starobní důchod), pomáhá mnohdy těmto lidem neulpět na úplném společenském dně nebo neukončit život v psychiatrické léčebně nebo úplně.

Zároveň však kvalitně poskytované odborné sociální poradenství může výrazně snížit míru sociálního napětí v obci či městské části mezi jednotlivými skupinami lidí či zástupci jednotlivých společenských tříd. A to může být jedním z důležitých prvků také v prevenci kriminality nebo šířeji při „potlačování“ některých sociálně-patologických jevů.

Odborné sociální poradenství tedy může být důležitým a zároveň kvalifikovaným rozcestníkem pro lidi v nepříznivé sociální situaci, indikátorem společenského napětí, kvality legislativy, ale také mostem v komunitě (který pomáhá komunitu rozvíjet prostřednictvím podpory zlepšování znalosti práv a povinností občanů, jejich porozumění některým nepříznivým společenským jevům a jejich prevenci či nevhodným dopadům některých částí národní legislativy).

Velmi důležitým prvkem je pak nezávislost a nestrannost poskytovaného poradenství (může pomoci získat lidem ztracenou důvěru v možnosti nějaké pomoci a dobrý základ pro motivaci při řešení problémů občanů).